

اسلام مکتب ایمان و عمل

هر گاه ایمان از عمل جدا شود نه ایمان خواهد بود و نه عمل
ارزشی خواهد داشت

نشریاتی را که محتوی آیات کریمه قرآن هستند مطالعه میکنیم که بپردازد نادرست از آیات قرآن، به جنگ خدا و قرآن رفته اند !
بینش و شناخت اسلامی، باید بوسیله طبیعت و سرشت سالم، معتدل و دست نخورده انسان، با داشتن توان و نیروی علمی، از منابع اصیل اسلام «کتاب و سنت»، قرآن و حدیث، به دست آمده باشد که چنانچه به این مرحله از درک مسائل اسلامی رسیدیم، دانستن و کشف و حل بسیاری از مشکلات برایمان آسان خواهد گشت و درک موضوعات جدید باینشی که برایمان به وجود آمده، ساده خواهد بود.

* * *

در مورد «ایمان و عمل» نیز با مراجعه به قرآن و حدیث، می بینیم: آنچه این دودر اسلام توأم و ترین یکدیگرند که گویا «ایمان» همان عمل بوده و عمل همان «ایمان» می باشد.
آنطوری که از قرآن و حدیث، مشهود است، هر جا که سخن از ایمان به پیش آمده فوراً عمل نیز دنبال آن بوده است و هر جا که موضوع عمل مورد گفتگو بوده، موضوع ایمان نیز در کنار آن بوده

چندی پیش در جلسه ای حضور داشتم که دو نفر از دانشمندان در مورد مسائل اسلامی با یکدیگر بحث و گفتگو داشتند. یکی از آنان می گفت: در اسلام، اصالت مربوط به «ایمان» است و دیگری می گفت: اصل، «عمل» است و نبود نبود «ایمان» مؤثر نیست.
جای تأسف است که بسیاری از مسلمانان، اسلام را بپرداشتهای خود تطبیق میدهیم و سعی می کنیم زمینه های فکری خویش را «اسلام» معرفی کنیم، گرچه ممکن است معمولاً این کار بانیست سوه و غرض ورزی نباشد ولی تا خواسته به مکتب، لطمه میزنیم و واقعیت آنرا می پوشانیم!
و بسیاری از مواضع، از این ساده اندیشی و جهل و آشنایی بودن به روح معارف اسلامی دشمنان اسلام سوء استفاده نموده، این چنین افراد را مستقیماً با باوساطی می خرنند و به دین سازی و مسلک تراشی می پردازند و گاهی هم عده ای با پلالت و کمبود درک صحیح، مانند خوارج نهروان، به عنوان دفاع از دین و حفظ شؤون اسلامی، با حقیقت دین و فرزندان واقعی اسلامی، به مبارزه می پردازند، که اخیراً با کمال تأسف، این گروهها را کم و بیش دیده ایم و

است تا آنجا که هرگاه یکی از این دو مطرح گردد، مثلثتها لغت ایمان بکار برده شود، به طور یقین، مراد از آن، ایمان با عمل می باشد و هرگاه تنها واژه «عمل» به کار رفته، بدون تردید، مراد، عمل با انگیزه ایمان می باشد، که معمولاً از آن به عمل صالح، تعبیر شده است.

ایمان و عمل در قرآن

اکنون نظری به آیات قرآنی که بعد از ایمان به عمل توجه شده است.

۱- و بشر الذین آمنوا و عملوا الصالحات ان لهم جنات تجری من تحتها الانهار كلما رزقوا منها من ثمرة رزقا قالوا هذا الَّذی رزقنا من قبل و اتوا به متشابها ولهم فیها ازواج مطهره و هم فیها خالدون (۱) به کسانی که ایمان و عمل دارند، مژده بده که برایشان بهشتهایی آماده است که از زیر درختان نشان، نهرهای آب در جریان است، هرگاه میوه ای به آنها داده شود، می گویند: این همان است که قبلاً به ما داده شده و میوه هائی که به آنان داده میشود، یکسان و متشابه اند و برایشان همسرانی پاک و پاکیزه و برای همیشه در بهشت جاویدان خواهند بود.

ملاحظه می فرمائید که در این آیه، بعد از ایمان «آمنوا»، نوراً عمل، «عملوا» به کار برده شده و سعادت و بهشت جاویدان برای کسانی است که دارای ایمان و عمل، مردوب باشند.

۲- من امن بالله و الیوم الآخر و عمل صالحاً فلهم اجرهم عند ربهم و لا خوف علیهم و لا هم یحزنون (۲) هر کس به «الله» و «معاد» ایمان بیاورد و عمل صالح داشته باشد، پاداش اینان در پیشگاه پروردگارشان است و هیچگونه ترس و اندوهی نخواهند داشت.

(۱) بقره - ۲۵

۲- بقره ۶۲ - ۳ - ۲۸ - ۴ - بقره ۲۷۷

۳- و الذین آمنوا و عملوا الصالحات اولئک اصحاب الجنة هم فیها خالدون (۳) و آنان که ایمان آوردند و عمل صالح انجام دادند همانان بهشتیان و در آنجا جاویدان خواهند بود.

۴- ان الذین آمنوا و عملوا الصالحات و اقاموا الصلوة و اتوا الزکات لهم اجرهم عند ربهم و لا خوف علیهم و لا هم یحزنون (۴) در حقیقت آنان که ایمان آوردند و عمل صالح انجام دادند، نماز را برپا داشتند و زکات مالشان را دادند، برایشان پاداش بزرگ در پیشگاه خداوند خواهد بود و ترس و اضطراب و غم و اندوهی نخواهند داشت.

۵- و اما الذین آمنوا و عملوا الصالحات فیوفیهم اجرهم و الله لایحب الظالمین (۱) و اما آنان که ایمان آوردند و عمل صالح داشتند خداوند عالم پاداش آنان را به طور کامل خواهد داد و خدا ستمکاران را دوست نمی دارد.

نزدیک به همین مضمون که بعد از «ایمان» لغت و عمل، به کار رفته باشد، در قرآن مجید به این آیات مراجعه فرمائید.

- سوره نساء، آیه های ۱۲۲ و ۵۷، سوره مائده
- آیه های ۹۳ و ۹۴، اعراف: ۴۲، بونس ۴ و ۹، هود
- ۲۳، رعد ۲۹، ابراهیم ۲۳، کهف ۱۰۷ و ۳۰، مریم
- ۹۶، حج ۱۴ و ۲۳، نور ۵۵، شعراء ۲۲۷، عنکبوت
- ۵۸ و ۹۵، روم ۴۵، لقمان ۹، سجده ۱۹، سبا
- ۵۸ طه ۷، سوره ص ۲۸ و ۲۴، فتح ۲۹، طلاق ۱۱
- تین ۶، انشاق ۲۵، بروج ۱۱، یس ۷۸ و عصر ۳

* * *

و در برخی از آیات، لغت «ایمان»، بعد از واژه عمل به کار برده شده و از آن آیات، نیز این حقیقت به چشم میخورد که: در مکتب اسلام، این دواز

لطفاً ورق بزنید

اسلام مكتب ايمان وعمل

يکديگر جدا نيستند و هر کدام شرط اثبات ديگري مي باشند ، مانند اين آيه ها :

۱- من عمل صالحا من ذكرا و انثى و هو مؤمن فلنجينه حياة طيبة و لنجز - ينهم باحسن ما كانوا يعملون (۲) هر زن و مردی که عمل صالح انجام دهد در صورتی که ايمان داشته باشد، ما زندگي نيكو و باکيزه ای به او خواهيم داد و آنگاه پاداشي بهتر از آنچه انجام داده است به وی عطا خواهيم کرد .

۲- و من يعمل من الصالحات من ذكرا و انثى و هو مؤمن فاولئك يدخلون الجنة (۳) .

و هر کسی از زن و مرد، عمل صالحی انجام دهد در صورتی که ايمان داشته باشد، پسر همانان هستند که وارد بهشت ميشوند .

۳- و من يعمل من الصالحات و هو مؤمن فلا يخاف ظلما و لا هضما (۴)

و هر کسی عمل صالحی انجام دهد در حالی که واقعا مؤمن باشد، از هيچ ظلم و ستم و خواری و زبونی، هراسی نخواهد داشت .

۴- من يعمل من الصالحات و هو مؤمن فلا يهرس لسيئه و اناله كاتيون (۵)

پس هر کسی عمل شايسته ای انجام دهد ، در صورتی که مؤمن باشد کوشش او پنهان و فراموش نخواهد شد و ما برای او اين کار را ثبت خواهيم

۱- آل عمران ۵۷ و نساء ۱۷۳ با همین عبارت

۲- نحل ۹۷ .

۳- نساء ۱۲۴ .

۴- طه ۱۱۲ .

۵- انبياء ۹۴

کرد .

* * *

و بسیاری از موارد هست، که کلمه «ايمان» با کلماتی همراه و به کار برده شده است که گرچه لغت «عمل» نيستند اما معنی عمل را ميدهند ، مانند :

۱- يا ايها الذين آمنوا امنوا كونيوا قوامين بالقسط (۱)

ای کسانی که ايمان آورده ايد ! قسط و عدل را به پاداريد !

۲- يا ايها الذين آمنوا استعينوا بالصبر و الصلوة (۲)

ای کسانی که ايمان داريد ، با نيروی صبر و استقامت و نماز نيرو بگيريد .

۳- يا ايها الذين آمنوا انفقوا مما رزقناكم (۳)

ای افراد مومن ، از آنچه که به شما روزی داده ايم انفاق کنيد

۴- يا ايها الذين آمنوا اطيعوا الله و اطيعوا الرسول ... (۴)

ای مؤمنان خدا و پيامبر را اطاعت کنيد .

اينگونه آيات ، در قرآن بسيار است و همچنين موارد فراوانی هست که بعد از «ايمان» واژه عمل مورد استفاده قرار نگرفته است ولی جمله هایی به کار برده شده است که نشانگر توأم بودن ايمان و عمل می باشد مانند :

يا ايها الذين آمنوا كتب عليكم الصيام (۵)

(۵) روزه بر شما واجب گشته ، ... كتب عليكم القصاص (۶)

قصاص بر شما واجب است ... اتقوا الله ، وجاهدوا في سبيله (۷) تقوا پيشه سازيد و در

را خدا مجاهده و کوشش نماييد ! ، ... لا تأكلوا

اسلام مکتب ایمان و عمل

چشمه گرفته است ، عمل اسلامی و انسانی می باشد، مانند :

بلی من اسلم وجهه لله وهو محسن فله اجره عند ربّه (۱) آری کسی که روی به الله آورد و ایمان داشت «تسلیم خدا گشت ، در صورتی که نیکوکار بود، «عمل شایسته» داشت، پادشاه او در پیشگاه خدایش خواهد بود .

ومن احسن دینا من اسلم وجهه لله وهو محسن (۲) وکیست بهتر و دیندار تر از کسی که رو به خدا آورده و تسلیم الله گشته «ایمان آورده» در صورتی که «نیکوکار» است ؟

ملاحظه می فرمائید که در هر جای قرآن موضوع عقیده و ایمان مطرح است به گونه ای طرح شده که انسان تنها ایمان همراه عمل، راد رک می کند و همچنین هر گاه موضوعی عملی مورد توجه بود ، به طوری ابلاغ و امر شده است که تنها عمل صالح با انگیزه ایمان ، احساس میشود .

اگر موضوع هجرت پیش می آید، هجرت «الی الله» بسوی خدا است، اگر جهاد مورد توجه است «فی سبیل الله» در راه خدا است و بالاخره از تمام احکام اسلام و از آیات نورانی قرآن به خوبی روشن و آشکار است که ایمان و عمل، باید مکمل یکدیگر باشند، احادیث و روایاتی که از ناحیه رسول اکرم (ص) و سایر معصومین (ع) رسیده است نیز با الهام از قرآن مؤید همین جهت است

(ادامه دارد)

الربوا (۸) ربان خوریدا... لاتتخذوا الكافرين اولیاء (۹) کافران را دوست نگیرید ، ... لا تقتلوا الصيد وانتم حرم (۱۰) در حال احرام سیدر انکشید... ارکعوا... واسجدوا واعبدوا ربکم (۱۱) .. رکوع نمائید و سجده کنید و پروردگارتان را پرستش کنید ، .. اجتنبوا کثیرا من الظن (۱۲) از بسیاری از گمانها اجتناب کنید ، بهره یزید . و همچنین عبارات و جمله های گوناگون، در سراسر قرآن، بعد از کلمه ایمان و مشتقات آن، به کار رفته که عموماً مخاطب و مکلف را موظف به عمل و اطاعت و اجرامی نماید و نشانگر این حقیقت است، که: ایمان و عمل وابسته به یکدیگر و لازم و ملزوم همدیگر هستند ، و در منطبق اسلام و قرآن حتی تصور جدائی این دو از یکدیگر ، ممکن نیست ، ایمان و عقیده قلبی مانند اصل و ریشه درخت و عمل ، حکم ثمر و میوه و شاخ و برگ درخت را دارد .

* * *

و همچنین بسیاری از موارد در قرآن می بینیم که هیچکدام از لغت های ایمان و «عمل» به کار برده نشده است ولی لغتها و جمله هائی را میخوانیم که

درست همان ایمان و عمل را نشان میدهند و با از اعلام میدارند که این دو، هرگز از هم جدا نیستند ایمان با وجود عمل ، ایمان است و عمل که از ایمان سر-

(۱) بقره ، ۱۱۱

(۲) - نساء - ۱۲۵

- ۱- مانده ۸- ۲- بقره ۱۵۳- ۳- بقره ۲۵۴- ۴- نساء ۵۹- ۵- ۶- بقره ۷۳-۱۷۸-۷- مانده ۳۵- ۸- آل عمران ۱۳۰- ۹- نساء ۱۴۴- ۱۰- مانده ۹۵- ۱۱- حج ۷۷- ۱۲- حجرات ۱۲